

1771 - Afgift til Universitetets bygningskasse og efterfølgende konflikt i konsistoriet.

Rigsarkivet, Københavns Universitet

Circularia 1759-1772

Transskriberet af Jesper Vang Hansen, maj 2006

Historie

Afgiften til Universitetets bygningskasse blev pålagt Højsgaard ved hans tiltræden i 1759 i følge hans klokkerbestalning. Han skulle betale 150 rd. årligt – en afgift enhver klokker i Trinitatis Kirke måtte betale indtil 1869.

I 1771 søgte Højsgaard at blive fritaget eller i det mindste nedsat sin afgift, pga. økonomiske omstændigheder.

Sagen bliver af Rektor Kratzenstein rundsendt til konsistoriets medlemmer, for at høre deres meninger. Selv gik han ind for en nedsættelse af afgiften. Holm var derimod fast overbevist om, at Højsgaard sagtens kunne betale og at hans økonomiske problemer var Universitetet uvedkommende.

Sagen trak ud og i mellemtiden blev det uomgængeligt, at man meget snart skulle finde en ny klokker til Vor frue Kirke. Niels Simonsen Glud lå for døden og flere i konsistoriet pegede på at Højsgaard skulle overtage klokkerstillingen i Vor frue og derved bedre økonomien. Niels Simonsen Glud døde den 19. juni kl. lidt i 4 om eftermiddagen. I konsistoriet var der møde den eftermiddag og man benyttede lejligheden til at få afgjort efterfølgeren til Glud, som jo var "kørt i stilling". Højsgaard undslog sig samme dag, mod at han kunne nøjes med en afgift på 50 Rd til bygningskassen. Konsistoriet havde udset Broe som efterfølger til Højsgaard i Trinitatis Kirke. Han havde "vacance" – altså var lovet stillingen, når den blev ledig. Broe blev i stedet tilbudt klokkerembedet i Vor Frue mod en forhøjet afgift til bygningskassen, således at summe af de to afgifter blev 300 Rd, og at der derfor ikke skete tab for Universitetet.

For så vidt var alt nu i sin skønneste orden, hvis blot ikke Doktor P. Holm ikke havde obstrueret ved at gå hårdt imod sine kollegaer i konsistoriet. Han anklagede konsistoriet for procedurefejl, unødvendigt hastværk, og at nogle i konsistoriet havde sluttet sig sammen i et "Parti", som han antydede. Partiet havde taget magten og dermed retten til at gøre, hvad det ville. Dernæst, da de viste sig, at han var i mindretal, klagede han til Danske Kancelli, som den instans Universitetet var blevet underlagt. Professor Kalls koncept/udkast af brev til Kancelliet, hvor han forsvarede sig mod Holm, viser, at der har været en vis usikkerhed om, hvad Holms klage kunne afstedkomme. Man var midt i Struenses reformer og man frygtede, at sagen kunne få negative følger for Universitetet. Fra cabinetsstyret (Struensee) var der bestræbelser for at ændre Universitetets styrelse. Selvom

Holm var kendt som konsistoriets brokkehoved og som var en pestilens for konsistoriets øvrige medlemmer, var der en vis usikkerhed om hvad følger Holms klage kunne få. Forsvarsbrevet var oprindeligt udformet i vi-form (=Kall og Rektor), men var undervejs blevet ændret til jeg-form (=Kall). . Holm tøvede ikke med at skrive breve til myndighedspersoner. Om Kalls brev blev sendt til Kancelliet, vides ikke.

Biografiske data:

Jens Højsgaard, 1698-1773.

Doktor P. Holm

Niels Simonsen Glud. (1693-1771), søn af Simon Pedersen Alrøe, Cand Theol, Klokker ved Vor frue Kirke gennem mange år. Gift 1. gang med Sara Hansen (1699-1749), 2. gang med Marie Wulff (1721-1792)

Indholdsfortegnelse

- *1. rundsendelse - Højsgaard ønsker fritagelse for afgift til bygningskassen*
- *P.Holms kommentar til afgifts bortfald i januar 1771*
- *2. rundsendelse den 19. juni 1771*
- *P. Holms 2. kommentar*
- *Hudsgaards kommentar*
- *Professor Kalls udførlige kommentar*
- *Christian Horrebow*
- *von Obelitz*
- *Møllmann*
- *Hübner*
- *Hee*
- *Koncept af brev til Den kgl. Kancelli*

Kratzensteins sender den 13. januar 1771 forskellige spørgsmål rundt til consistoriets medlemmer:

Pkt F. Jens Højsgaard ønsker fritagelse for de 150 rd. til bygningskassen.

Holms kommentar under første seance:

Ad. Pkt F:

Endskiønt jeg vel var omtrent meest aarsag dertil, at Hr. Højsgaard blev Klokker, og jeg under ham aldt godt, saa meener jeg dog at han fremdeles bør efter sin bestalling og Revers betale de Aarlige 150 Rd. til Universitetet. Det kan vel være, at hans Embede Indkomster ere formindskede i de sidste aar. Men de maa dog nok være saadanne at en Klokker kan nøjes med dem, uagtet at han aarligen deraf betaler Et hundrede og halvtredssinde Rigsd. Søren Mathiesen blev ved det Klokkerie en saa bemidlet Mand at han, endog efter at han i Branden 1728 havde taget stor Skade, opførte store og kostbare Bygninger. Hans Datter-Søn bød Consistorio 4000 Rb til publique Brug for Tjenesten, da Højsgaard fik den. Ved den Anordning i vor Tid, at Communicantene skulle 3 á 4 Dage forud lade sig tegne hos Klokkeren, meenes at Klokkerne ved de store Kirker have faaet deres Indkomster meget anseeligen forbedrede. At i hans Bestalling formodentligen staaer, han skal nyde hvad hans Formand hav haft, og Embedet med rette tilkomme, det siger ingenlunde, at han, i hvad forandring end Tiden medføre skal af Meenighedens frievillighed etc. have givet saa stor en Summa, som hans Formand kan have haft eller foregives at have haft. Om saa er, at han af det han fik med sin Kone haver tilsatt endeel, da maa det nok eragtes at være kommen af andre Aarsager, ej just deraf at en Klokker ved den Kirke ej kan betale aarligen de 150 Rb og endda have ganske skikkeligt Udkomme. Man har hørt, at en 3000 Rb skulle have gaaet med aleene fordi den Mand der fik hans Datter, skal Tid efter Tid have været i slibrige Omstændigheder. Hvad enten det er saa eller ikke, saa kunne Penge paa mange Maader gaae saa bort, at Consistorium eller Universitetet ej derover bør bortgive sit aarlige, eller for eengang. Naar den Klokkertieneste blive engang leedig, saa bliver der Bejlere nok, ganske villige til at betale de 150 Rb og end meere aarligen. Man veed at jeg af de aarlige 150 Rb ej har vundet eller kan vinde $\frac{1}{2}$ sk. for mig. Men ved Universitetet er saa meget, hvortil Penge behøves, og disse Penge ere fra Begyndelsen definerede til et vist fornødent Brug, naar de dertil findes klekkelige. Paa den Tid, da og nu i trykte Skrifter saa invidiose skriver om Klokkernes for store Indkomster, skikker det sig ej, at give ham saa eller saa meget Aarligen, af det han er Universitetet skyldig. Af sit eget kan hver være saa liberal, som han vil. Men at vi skulle give i denne Cas, af det forn ej er ret, men Universitetets, det finde jeg ej forsvarligt.

Paa hans Angivelse af sine Indkomster nu kan i denne cas intet grundes, endskiønt man sagte kan lade eftersee, hvorledes han har angivet sig til Skat af dem. Om man og herefter forlangede at han skulde antegne i $\frac{1}{2}$ aar eller heelt sine Indkomster, og indberette Summen, saa var og det upaaliideligt. En Mand kan i $\frac{1}{2}$ eller heelt Aar bortgive saa stor en deel af sine Indkomster som han vil, naar han derved haaber at befrie sig og sine Eftermænd i al den øvrige Tid for 150 Rb aarlig Udgivt. Mueligen Rector Magnificus ikkun af den aarsag har voteret for at eftergive endeel, fordi Universitetet meentes aarligen at faae 550 Rb. af Højsgaard. Men det er kun 150 Rb aarligen, og dem maa han nok kunde betale.

14 Jan. 1771 P. Holmig

Studsgaard enig med Holm 14. jan.

Kofod Ancher mener at der kan gives Højsgaard 50 Rb. i afslag ”da det ej nægtes, at kirke-Indkomsterne tage alt meere og meere af”

2. Del af circularia starter med at

Kratzenstein skriver et pro memoria d. 19. juni 1771 om Klokker Gluds død og at Højsgaard ikke ønsker at overtage klokkerbestillingen i Frue Kirke, samt at Broe dernæst får tjenesten.

Sagen går derefter atter i cirkulation i juni 1771 efter at Højsgaards takker nej og overdrager klokkerstillingen til Broe.

Holm er den første kommentator:

Det er sædvanligt og tilbørligt, at naar Consistorium haver nigen Bestilling at bortgive, ogsaa naar den ej indbringer Aarligen meere end en ringe deel af det en Klokker ved frue Kirke kan have, og naar intet andet falder i forvejen at deliberere om det Embede vedkommende, men man har ikkun at vælge Personer. At da først derom deliberes i literis circularibus, og derefter i Consistorio paa en Tid da alle Consistoriales viide at derom skal concluderes paa det de kunne indfinde sig, eller indsnde deres skriftlige votum, og da være paa Raad med. At derimod saa iiles, som nu er skeet, neml. at omtrent i samme moment, som S. Glud døde, eller dog i samme Moment man fik det at viide saa beslutter nogle faae tilstedeværende (jeg veed ej om de vare flere end fem) at afgjøre alt, og finder derfor Tiid til at par føjelige adsentes, at de ville komme, at Tallet ej skulle være saa meget svagt, og derpaa resolve de om alt, mig blev og bekiendt giort af meer end én, at Broe var bleven Klokker, og han selv ville, da han leverede dette Rest... M P.M., quasi tab.. fordi han var bleven det.(tilføjet), saa at jeg og de andre forbigangne ikkun pro forma spørges bagefter, om vore Meeninger, som i hvordan de end maatte blive forud ere anseete omtrent for nuller, da en uberettiget pluralitet vil forud have afgjort sagen efter dens Behag, og vi andre ej komme nu vente saa, at samme ville tage vore andres Meninger og deres raison i tilbørlig confideration til deres egne Meninger eller Villies forbedring, som burde været ventet naar vi vare hørte i vor orden, inden noget concluderedes, og vi da samtlige med hverandre kunde forud have tilbørligen overvejet alt hvad ved den Sag faldt at betænke. Saadant er hidtil saa viidt jeg ved om vort Consistorio aldeles uhørt. Der var dog vigtig materie til at delibereren om forud, nemlig a) Ved kirken er en Overgraver, som saa kaldes i hans bestalling. Og dog ved jeg ej rettere, end at Klokkeren egentlig har været Overgraver, og taget en anseelig til af det som en graver eller gravere kunde synes at tilfalde. Hr. Etats R. Kall selv for vel for Sexten Aar siden til mig talet om, at naar Glud, som allerede da var en gl. Mand, afgik saa skulde nok det forandres. I det mindste fortienede det at overlegges da Vacance der bleven af samtlige Consistorialibus, og concluderes derom forud man gik videre. Dog at forbigaae dette saa burde b) forud været deliberet om af samtlige Consistorialibus, hvad Pension af det saa feede Klokkerie burde aarligen betaales til Universitetet?

At bestemme dette tilfalder ej 5, 6, 7 eller 8 inferii et inconsultii cæteris Consistorialibus. Et Port... og dets Dux (om han end staaer undertiden bag Skrivebrettet saa man ej have eller hører at han gives Machinen sin ...gelse og Determination) kunne være mindre beqvemme til at bestemme det rette, end et heelt Consistorium ordentligen per literas x in Consessu delibererendes, de kunne og have vuer, eller nogen af dem, som bragte dem til Vildfarelse og overilelse, var det end ej anden end den: n. skal viide at vi faae have alene gjort ham den feede Bestilling, og især vi A, B ex. som de andre præsendes have fulgt eller fra gjerne følge. Det er nu underlig Ting, at man vil iidelig have Penge, store Summer, og andet til Universitetets enten fornødenhed eller formeente Ziir og Beqvemlighed, og man er derfor Tid efter Tid ganske og aldeles villig til at angribe Communitetet, det skal skoste faa 1000 Rd.: saa nær 8000 Rd: saa 100 rd aarlgen, saa det, saa det. Dets Bygninger skal holde for. Communitetet hører ganske og aldeles de fattige Studentere, som ere af god forhaabning til. Bygningerne ere opførte for deres Kostpenge. De have maattet sulte derfor, og lide andre mangler paa det høj nødvendige. Endnu lide mange nød, saa deres studia fortrykkes fordi de ej kunne hjælpes i Tide af Communitetet ex. Endda ville Consistoriales, at man skal lystig tage fra den (Brødet fra hungrie, maa jeg vel kalde det, og klæder fra den nøgne) og derimod skal der endda findes et Parthie i Consistrio, som skænker bort eller slæger bort den anseelige aarlige Hielp, som Universitetets publique Nødvendigheder kunne og skulle have af de Pensioner, som Klokkerne ved Frue og Trinitatis Kirker, og overgraverne i det mindste ved frue Kirke burde give, maaske og de andre Kirkes Graverne med, om saa var, at Graverne fik det som klokkerne hidindtil har haft, og som vil meenes tilfalde Graverne, og at betales for Grave og Liigsteder. Parthie følger Parthiegeist, det veed man. Men at Parthie er dog ej Constitorium, og kan ej arrogere sig jura Consistorii ej betage os andre vor udiscuterlige Ret til i det mindste i Tide, at votere med, at oplyse, paahindre, ex. Overiilelse, sær en saa overmaade præcipiteret, maatte og mindst finde Sted i denne cas. Da hvor af os burde have fornøden Tid til at eftersee det til Materien hørende, f. ex. Klokkerens og Graverens Instruxer, det, som nu kaldes et Kongl. Rescript angl. de Pensioner med viidere. Thi den af os der end maatte have den største Indsigt, og den fuldkommeste Retsindighed, kan dog ej huske alt saadant saa nøje, som det behøves, naar en resolution skal tages for en Mands livs Tid, og følgerig Universitetets Skade kan blive des højbedydeligere, om man for meget fejler, være sig af passion, eller andre Aarsag. Dette kom til mig i Aftes, da lys behøvede at tændes. Dog forlanger Magn, Rector, at vi alle, som ej vare i Consistorio i gaaar (jeg ved ej engang hvo de var, thi Protokollen nævner dem ikke, henvisende alene til JustitsProtokollen, der jeg ej saa haft Tid til at lade hente) skulle have voteret qvasi Thi det er ej begiære vore Vota, naar man forud vil have afgjort Sagen, saa at vore Vota, om de end vare nok saa oplysende og beviisende, samt bevægende skulle intet gielde) saa inskrives at Broe kunde allerede inden denne Dags Middag have sin bestalling i sin forvaring. Er det at begiære vore Vota, naar man lader os viide, at vi skulle ikkun skrive: Vi Samtykke, eller og spilde vor image? Hvor var det mueligt for os saa ojeblikkeligen at betænke det hidførende nøje nok, for at votere ret til nytte, saaledes som vi havde kunnet og burdet, om man havde begieret vore vota, se profus integra, og i den orden, i hvilken vi bør votere, samt giortes fornøden Tid til at betænke Sagen, og eftersee det behøvende.

Jeg protesterer imod alt det uordentlige, som her har fundet Sted, referende mig om og naar jeg maatte finde det fornødent, at paaanke det paa højere Steder, og da i sær med at faae retsind for, at ej et Partie skal kunne saa ofte det vil gjøre havd det vil, uden engang at lade os andre nyde den os af Gud og Konge givne Ret til at votere i vor tour, og uden at overiiles. Jeg seer ej, at det kan negtes, at jo en konge resolverede ganske viiselig (i fald til ham strax skeede forestilling om deslige) om han da resolverede, at det skeede skal være null og ugyldigt, og at de som have paa deres egen Haand villet afgjøre en saadan Sag, samt bekientgiort, at Broe var allerede bleven Klokker, ved frue Kirke, eller ladet ham og andre bekiendtgøre det, de skulle i denne cas intet votum have, fordi ej kunde presemere, at de nu ville noksom uparthisk betænke alt og profitere af deres selvraadigen excluderede Collegers Indsigter, for at samtykke i noget rettere og tienligere, samt tilstrækkeliere; og at da vi excluderede alene skulle for denne gang baade vælge Klokker og bestemme Pensionerne af begge Klokkere, samt om allere nogen forandring behøves ved frue Kirkes Klokkeri eller end heller berammede alt i denne Sag for denne gang selv, fordi det kunde agtes betryggeligt, at blant de forbigangne torde findes for megen tilbøjelighed til at holde med Parthiet, end til at votere saa uparthisk nu, som de førtil kunde formodes at ville have giort. Det ved overiilelse i gaar forseete (probabiliter efter en fraværende Tilskyndelse) kan bedst rettes, om De i gaar tilstædeværende selv nu oprigtiger betragter Sagen, som plane integram, og viise sig noksom villige til at beslutte hvad rettere er. En have ære deraf, om Deres cogitaiones posteriores ere Err.. humanum est, humani nihil á vobis alixnum putate, Honorat.....! Da kunne og des lettere gjøre det om de ikke ville. Thi, om nogen eller nogle af dem vare ellers sa skrøbelige, at De ej ville beslutte det rettere naar Deres overiilede beslutning stod i Protokollen, saa gjør dette i denne cas liden eller ingen Difficulté. Thi da jeg ej kunne votere om dette førend jeg fik seet i protokolle begjærede jeg strax i aftes af en Pedell, at jeg maatte faae den til eftersyn, saa snart Hr. Prof. Hee kunne undvære den, og fik den da ved Middags Tid i dag, da jeg skulle spiise, holde Collegium fra 2 til 3. tale med endeel studentere etc. I den seer jeg noget ganske andet end hvad Magn Rector har meldet, neml. der staar ikkun i de 7 nærværende i Consistorio saavel som Hr. E.R Kall, som obsens, og som lod sit votum ved rector Magnificum declarere, vore meening udi at give sit Voyum til Mons, Højsgaard ---- at blive klokker til – frue Kirke og til Mons. Broe at blive Klokker i hans Sted ved runde Kirke, med Haab at ascendere til det bedre Klokker-Embede ved vor frue Kirke, naar det – igien maatte vorde Ledigt, dog saaledes at de svare begge til Universitetet de Penge, som i Kraft af Kongl. Rescript er begge disse Klokkere palagte. Hvorom tillige blev afgiort at dette i denne aften skulle circulerer til absentes dhr. Collegas paa det Bestallinger saa hastig skee kunde maatte blive expederet. Saasom disse Embeders besættelse ej saaledes længere at henstaae.

Alt det andet af Mag. Rectore meldte, maa da ikkun være noget som extra Protokollen kan være talet saa hen, og ej kan ansees for en Consistorial-beslutning, tværtimod det i Protokollen besluttede samme Tid og Sted. Thi hvor let havde det ej ellers været, om præsenten endelig havde saa strax villet resoldere det saa meget differerende og stridige, at lade deres senere conclusum tale quale ogsaa indføre i Protocollen? Dog desbedre at det ej indførdes siden det des lettere kan rettes og forbedres om en ikkun ville.

Jeg maa ellers og her erindre, at man har supponeret et Kongl. Rescript som determinerer (anderledes lader det sig ej vel forstaae) at Trinitatis Kirkes Klokker skal aarligen til Universitetet

betale det sædvanlige som er 150 Rd og hvad en nye Klokker ved Frue Kirke skal betale, hvilket riimeligviis, naar man betragter Universitetets Torv og det Klokkerens saa store Indkomster, ej vel kan være mindre end 300 Rb. naar man end har den allerstørste faveur, som halvã æqvitate, faaes kan for en nye Klokker; Men har derhos besluttet i Protokollen at de begge skulle svare til Universitetet de Penge, som i Kraft af Kongl. Rescript er begge diss Klokkere paalagt. Og dog alligevel synes det, at man endog det supponerede kongl. Rescript uagtet, har starx extra Protokollen besluttet, at klokkeren ved Trin. Kirke skal kun aarligen betale 50 Rb i steden for 150 Rd. Som han efter Bestalling og Revers bør betale, samt at Broe skal være Klokker ved Trin. Kirke, og ikkun giveaarligen 250 Rb.: At vi eller et Parthie blandt os skal saa i en Tid bortgive de Penge Universitetet bør have og vel kan behøve, det finder jeg ej forsvarligt, enten man gjør det fordi Heysgaard klynker uden aarsag, eller for at bevise Mons Broe, ham jeg vel meget ynder, og havde tænkt at votere paa ham, dog saaleedes at præliminaria forud skulle været noksom og ordentligen overvejede, og at Pensionen burde i det allermindste være 300 Rb aarligen. (Tilføjet nederst på siden: Man siger, at en Klokker rigeligen har efterladt sig omtrent 40.000 Rb uden at have arvet meere end ved at Testamente 2200, og allers 2 ubetydelige arvedeele.) Han fik upaatvivleligen endda langt meere end det en Klokker kan fortiene, og kunde leve ret vel. Fare vi fort, saa som i gaar er begyndt, extra Protokollen, saa kan det dessnarere skee, at H.Majt. paalegger begge de 2de Klokkere en større Pension, og det til ganske fremmet brug, efterdi Universitetet synes at have Penge nok til at slenge bort eller at give bort uden al skiellig raison. Vi viide jo hvorleedes i trykte skrifter skrives om Klokkere og Graveres store Indkomster, hvorledes Kongen i dem anmodes om, at legge den stærke pensioner paa ytil andet brug, hvorledes de beskrives som Folk der have intet at bestille. At deres Arbejde og Forretning er aldeles ubetydelig imod deres Løn, sc. Klokkeres ved de store Kirker her i Staden, er unegteligt, og almindelig bekiendt. Og hvor tør da et Parthie paa denne Tid, for at berige Klokkere, borttænke Universitetets tilbørlige Indkomster? Naar det er tienligt til det man interderer, saa skriver man, som nyeligen er skeet, hvor intet var at frygte for i henseende til det som da handledes om, man raader ej til at vove nogett i diss Tider, Stormen hænger os endnu over Hovederne ex. Men naar man vil vove alt hvad man lyster, saa vover man vek. Paa alle tider bør vi handle viiseligen, og retsindeligen, og da haabe til Gud det som er os i Sandhed tienligst. Men paa ingen Tid er det raadeligt at lade sig styre af passioner, at gjøre hvad man vil, at vove hvad man vil, og vel mindst paa denne Tid, om man ej selv vil drage sig det mishageligste over Hovedet, det mindst tienlige. Hvad er dog dette? Man supponerer et kongl. Rescript og veed ej hvad i samme staar, og efterseer det dog ikke, og resolverer dog i Protokollen at begge de Klokkere skulle betale hvad dem i Rescriptet er paalagt, og strax derpaa resolverer man extra Protocollum, at den eene skal kun give 50 Rb i steden for 150 Rb, den anden kun 250 Rb saa Universitetet skal kun faa 300 Rb i alt i steden for 450 Rb som det i allermindste burde have, i hvad man end foregive? Er ej overiilelsen alt for stor? Burde man ej i det mindste i Copiebogen efterseet Rescriptet? Om der er noget kongl Rescript derom. Burde man ej taget de Consistoriales i raad med, som vidste besked, da det er klart, at præsentet i gaar vidste for lidet af den Ting. Derom er intet Kongl Rescript til. Men Sal. Geh. R. Græv Holstein ville have vore Klokkere Gravere ex. heri Staden pensioner paalagt til andet Brug os ubekiendt. (Tilføjet nederst på siden: Angl. Den Correspondence ved Sal, græv Holstein gav jeg i sidstafvigte Januario ganske tilstrækkelig oplysning allegerende endogsaa pagines i CopieBogen, som jeg derfor havde ladet hente. Endda

ved man ingen ret Beskeed. Hvor ofte skal jeg spilde min Tid paa at give fornøden noticer, naar man slet intet legger agt paa dem.) Consistorium svarede at det var billigt, at Klokkere ex ved de 2 Kirker paalagte Pensioner til Universitetets publike fornødenheder, hvoraf adskillige opregnedes, og at naar det maatte være tilladt, samt i det Haab, havde man allerede besluttet at paalegge Højsgaard en pension af 150 Rb. som han var villig til at give. Herpaa fulgte intet Kongl Rescript (som dog havde været bedst) men var fra Højbde Patron i den Meening at intet havdes imod at til Universitetets ommeldte publike brug, saa vel i Højsgaard paalagdes Pension 150 Rb aarlig, og andre ommeldte ligesaa akademiets existerte casu. Saa længe Kongen ej befaler anderleedes, bør vi rette os efter dette, som i sig selv billigt, og for Universitetet fornødent, samt for de Klokkere meget taaleligt. At det Klokke-Embede ej taaler at staa leedigt, indtil vi have ordentlig delibereret og concluderet i Consistorio, det lader sig aldeles ikke have. Absurditeten er for stor. Det er vel mueligt at saadanne recomendationer kunne komme, som vi gjerne vill forskaanes for. Men den Aarsag er ej vigtig nok til at overiile os saa som tænkt er. Maaske ingen saadanne Recomendationer komme. Komme de, saa er da Tid til at deliberere hvad vi da ville gjøre eller svare, neml. hvad retsindigt er. Anpis [?] eller, saa er det bedre at noget urienligt, om det endelig saa skulle falde, skeer saa, at vi ej gjøre det, end at vi bære os saa ad som i gaar.

Khavn d. 20 Junii 1771 kl. 5 om aftenen

P. Holmig

Med forb. Aarsagers skyld ej fremsendt før d. 21 kl. 9 Formiddag.

[Tilføjet:] I største muelige hast, da jeg, saa vidt mueligt vill begrunde mig efter Magnific Rectors forlangende.

NB. Jeg seer og i Protocollen, at man hypothetisc har lovet Orgelmesteren houlagement, som ej kan betyde andet end Tillæg af Kirkens Penge. Jeg protesterer og derimod. Han er forud overflødig belønnet.

Hudsgaard:

Mit votum som er mig ved Samlingen i sidste Consistorio givet til Mons. Broe, tillige med alle de tilstædeværende Consistoriales, men skulde der betænkes nogen forandring i henseende til højere Afgift at henstaa til bygnings Cassen, vil i saa fald referere mig til pluraliteten.

Hhn. 21de Juni, efterat det var kommen til mig samme dag om Middagen.

C.B. Hudsgaard

Kratzenstein 2. udtalelse:

Da ich hörte, dass Hr. Doctor Holm einen vietlaughtigen Protest gegen die Votierung des Consistorii am 19th hujus in diesem circulari aufgeset.. hatte, som habe ich mir solshes zurück Und bitte die in der Ordnung hier folgenden Herre Consistoriales un Verzeisung, dass ich Osv.

Med rektors kommentar videresendes protokollen den 22. juni

Umiddelbart efter følger Kalls, Kofoed Ancher og Rottbølls hurtige kommentar, som Kalls:

Ad F. Deri suspenderes mit votum, indtil nærmere betænkning haves paa Magnif. Rectoris ny circulære af 19. og 22. huius, da dend Post ventelig vil jevne sig selv. Kall.

Kall skriver udførligere og oplysende dette:

Jeg haver in Consistoris d. 19de huius først givet mit votum saaledes, at Mhr. Høysgaard skulde fra Trinitatis forflyttes til V. f. Kierke, og Mhs Broe igien komme i hands Sted. Men da Mhs Hoysgaard i saa fald ej vilde give 250 R. aarlig Pension, og derfor heller vilde blive, hvor han nu er, naar hand ikkun motte lettes i dend afgift, han haver indtil nu betalt; saa erklærede jeg mig for Mhr. Broe, som forstod sig til 250 R aarlig aftgift. Jeg seer ingen aarsag, hvorfor jeg skulde forandre dette mit votum. - Hr. Sl Græve Holsteins rev determinerer ingne Summ for Klokker-Embedet ved .. V.f.K dets aarlige Afgift. Jeg tror altsaa, at, naar begge vore klokkere tilsammen giver 300 R. aarlig, da er det nok; og enten hver af dem giver lige meget, eller det anderledes reparteres, kand være os ligegældigt. – fast skulde jeg nok troe, at Klokker-Embeder ved Trinitatis er ei ringere af Indkomst end det ved V.f.K. Førstmeldte Sogn er uden Tvivl nok saa folkeriigt; og der haver Msr. Højsgaard nogle Indkomster, som hand ved V.f.K. vilde savne. Skal derfor hand endelig give 100 r aarlig; da er det en Sag, jeg henstiller til Consistorii nærmere determination: i fald det endnu saaledes kand skee. Men at paalegge Msr. Broe meere end 250 R (hvilket i mine Tanker er allerede for meget, men hand haver tilbundet dem,) det holder jeg for Synd. Mhr. Glud haver meere end én gang forsikret mig, at Embedets Indkomster nu fast ikkun var det halve, imod hvad de tilforn havde været, endog i hans egen betienings Tiid. Hands Enke (som nu snarerer kunde have fordeel af at angive dem højere,) haver forsikret, at de ikkun var 7 til 800 R.. Altsaa vil mueligen Mhr. Broe ved den forestaaende forandring ikke nok fordre sin Regning.- At folk nu omstunder, endog skriftlig, tale saa meget om kirkebetienteres, om Graveres, Klokkeres og Præsters feede Indkomster, det agter jeg ligesaa liidet, som det, jeg ofte haver hørt ukyndige Folk sige, at hver Professor havde 2 – 3 ja vel 4.000 Rdr. Aarlig Indkomst. Dette sidste viide vi selv, hvor usandt er. – Hvad hands højjærv. Hr. D. Holm melder, af mig at være til ham bleven sagt for 16 Aar siden, kand gierne saaledes være sagt; nemlig efter som dend Tiid Omstændigheder vare. Men nu ere de vist meget forandrede, ved folks aftagende Velstand og Velvillighed, - Jeg ved ikke, om hands højjærv. Ved dend Klokker, som nyeligen skal have efterladt sig 40.000 R, have meent Hr. Hhr. Glud. I saa fald maae jeg sige, at jeg slet ikke veed hands Midler, men at jeg nok turde vedde paa, at de ere ikke nær halv saa stor. For Resten er det bekiendt 1. at hand forud havde lagt sig noget til beste i de mange Aar, hand var famulus episcopi. 2. at hand med sin første Kone fik 2 til 3000 R. 3. at hand arvede et par tusinde

rigsdaler efter JR. Sl. Alrøe, som var hands broder, og havde leve oeconomic, ugift, i et gor Præstekald. 4. at JR mhr. Glud altid haver selv holdt oeconomic Huus. 5. at hands Indkomster vare i en heel Deel aaringer langt bedre, end de siden bleve, og nu ere. Under saadanne Omstændigheder, og da hand strax giorte sine Penge frugtbare, var det naturligt at hands Midler jevnlig tiltoge, skjønt hand undertiden deraf skienkede publico noget. – Til slutning maae jeg erindre dette: Jeg agtede ikke, at komme i sidste Consistorium, formedelst at JR. Msr. Glud allerede dend gang var døende, og saavel hand selv, som hands kiæreste, havde længe siden og ofte bedet mig om, at være hendes Lauvæрге efter hands Død. I den anledning var jeg der i Huset, hvor og hands højærv. Sl. Prof. Studsgaard kom. Mad. Glud bad mig indstændig, at blive hos hende, indtil mand saae, hvad Udfaldet med hendes Mand vorde blive. Derfor bad jeg Prof. Studsgaard, at melde Magnif. Rectorii mit forfald, og hos ham at undskylde mig; samt at melde, jeg holdt det raadeligt, at Consistorium beskikkede jo før jo hellere en ny Klokke, paa det ikke mægtige Recommendationer skulde komme andersteds fra, saaledes som det skede, da Organist-Tienesten var ledig, og vi fik dend, som vi ellers neppe havde valgt, om vi hafde haft frie hænder. Meere sagde jeg ikke til bemeldte hands højærv., og kunde saa meget mindre sige, at endnu dend samme Dag en ny Klokke skulde beskikkes, som msr. Glud endnu levede. Consistorium var ansagt til Klokken 3., som sædvanligt. Mhr. Bloch søgte mig op, da Klokken var næsten 3 $\frac{3}{4}$, og bad fra Magnif. Rectorii, at jeg endeligen vilde komme derop, saasom der var en Justits-Sag, men man intet kunde foretage, formedelst at alene Rector og Secretarius vare tilstede. Jeg adlydde strax, frlod Mad. Glud, og kom i Consistorium, hvor Justits-Sagen blev expedered, og imidlertid indfandt sig nogle flere Consistoriales. I det samme od Mad. Glud mig vide, hendes Mand var død, og begierede hun, at jeg igien vilde komme til hende. Dette blev mig af Magnif. Rectorii tilladt; men forinden begierde hand, at jeg vilde sige, paa hvem jeg voterede til igien at blive Klokke? Jeg svarede, at, om Mhr. Højsgaard begierede at forflyttes til V.f.K, da voterede jeg paa ham, og at Mhr. Broe igien skulde komme til Trinitatis Kirke i hands Sted. Dette var alt, had jeg sagde; og derpaa gik jeg bort: men blev imod aftenen igien opsøgt, og inviteret, at komme i Consistorium igien. Jeg kom, men blev ikke længe. Imidlertid erfarede jeg, at Mhr. Højsgaard havde indgivet Ansøgning om, at blive frie for dend afgift, hand havde svaret hidindtil, eller at flyttes til V.f.K. (hvilken af Deelene hands begiering egentlig var, det erindrer jeg ikke noksom.) Jeg hørte og, at Mhr. Højsgaard, som da var tilstede, og blev indkaldet, erklærede sig, at vilde blive hvor hand var, om hand efterdags motte slippe med at aarlig betale 50 R. Dette er alt, hvad passerede, medesn jeg var i Consistorio; og vidre veed jeg ikke deraf, thi jeg gik da strax bort igien til Mad. Glud.- Af det anførte sees da, hvor viidt jeg haver, eller ikke haver, deel i Sagen. I øvrigt pronocerer jeg til samtlige mine Herrer Collegas, at sie, om jeg mundtlig eller skriftlig, directe eller indirecte, nogenlunde haver meleret mig i heele Sagen. Følgelig, om hands højærv. Hr. D. Holm under dend Dux for Partiet (som hand højt uanstændigen taler om) haver meent mig, (det jeg næstens tror, siden hand saaideligen stikker paa mig,) da kand enhver see, hvor ugrundet og ubefojed hands critique er.

Khfn. D. 25. Jun. 1771

Kall.

Horrebow:

Jeg giver mit votum, som tilforn, til M. Broe. Jeg holder for vi gjorde vel i, saa mange som kunde, at give vor votum strax uden at spørge om forlov hos andre. Jeg har destineret mit votum til M. Broe, uden at nogen anden har dertil overtalt mig, allerede for længe siden, og veed ikke af nogen Dux at sige.

Kbh. D. 26. Junii a. 1771. C. Horrebow

Ps. Jeg tvivler paa at faae lejlighed at komme i Consistorium paa Onsdag, men er meget vel fornøjet med. Hvad pluraliteten maatte resolve i henseende til Klokker afgiften, dog tror jeg, at M. Højsgaard har nogen skaansel nødvendig.

von Obelitz:

Jeg have sendt mit skriftlige Votum til sidste Consistorium, neml. paa Mr. Broe, som nu hvad igien gives ham, og er som tiltænkt for længe siden, naar vicance skeedt – Jeg veed ikke, hvor nogen kan tvivle paa, at der er periculum in mora i disse Tiider, naar der handles om at bortgive saa god og magelig en Tieneste, som dette Klikkeri, men er først sikker paa, at, om vi havde ladet flere Dage gaae forbi, fordi vi faaet enten Ordre, eller slige derom Mendationer, som for os maatte have samme Virkning, som Ordre, og betaget os lejlighed at hielpe en af os saa velfortient, og saa skikkelig Mand, som Broe – Da vi alle unde Broe vel, og alle ..., og nærværende Som Votum, der og retviist er besluttet i henseende til Pensionern, saa veed jeg ikke, hvorledes man kan falde paa at gjøre saa stor Allarm over, at Rector har ladet de nærværende Vota tilføre Protocollen.- Jeg meener, at man snarerer burde takke ham derfor, at han paa saadan Maade har sparret Byen for alle andre vedkommende Suplicanter, og Recomandationer,-

Kbh. D. 27. Juni 1771

B.E.v. Obelitz

Ps. Jeg meener, at Broe efter nærværende Tiiders Omstændigheder ikke kan paalægges meere, end de anbudne 250 Rdl. Men det havde vel værst nok, at Højsgaard havde faaet 50 rdl Alslag paa sin forrige Pension.

Møllmann:

Jeg holdte i liigemaade ikke uden Aarsag for at der var periculum in mora og ovenud skiøndt jeg vel indsaae og til næstsiddende meldte, at de af Magnif. Dhv Rectore et præsentiibus i den henseende provide tager Measures, maaske Finde nogen Modsigelse, saa holdte jeg det dog rettelig for det bedste Expedient. Monsieur Broe havde fra nogle Aar af haft mit suffregium, og jeg tvivler aldeles ikke om, at han jo efter fortieneste overalt vel undtes: forbliver billigere ved det

samme. Men hvad Afgiften til Bygnings Cassen angaaer refererer jeg mig til Pluraliteten: Omendskiønt de, som have nogen kendskab om Klokkernes Revenuer end jeg, mener at han ikke vel kand taale at give mere end de 250 Rd. Om Højsgaard kunde have mere ved jeg ikke, men frygter om hammen end meere paalægges, at han holder sig til det ham først giordte Tilbud og Planen forrykkes, hvorved Mr. Broe end ikke vel kunde viise den ligegyldighed, som han, Agtes han immediate havde søgt Vor frue Kirkes Klokkerie og dertil af de fleste faaet Haab, med nogen Gelassenhed viiste af Begyndelsen.

Kiøbenhavn d. 29. Jun. 1771.

C.F.Wadskiær

Efter at det kom aften tilforn.

Vidi Møllmann

Hübner:

Jus suffragii, som ei er local, eller hvis exercitium ikke er bundne til et vist Stæd, udøves casu existente, uden at svækkes ved Stædet. Det bør følgelig være enhver Consistorialis uformeent, paa Magnifici Rectoris Proposition, at give sin Stemme til en ledig bleven Plads, hvad enten det skeer uden Consistorio; al den Stund han ikke exercerer uden sit havende Jus. Jeg gav i seneste Consistorio min Stemme til Mr. Broe, til den ledig blevne Klokker-Tieneste, og jeg igientager nu sammen herved hiemme i mit Huus; om det kan være kraftigere. Den foranstaltning, at Mr. Broes Afgift bestemmes til 250 Rdr og Mr. Højsgaards til 50 Rdr. Aarligen, bifalder jeg ligeledes i alle Maader.

Kbhnr, den 30de junii, 1771

M. Hubner.

Hee:

Jeg er af same steme og meening som Hr. Etats Raad Hübner.

Kiøb. D. 1 Juli 1771.

C. Hee

I sagen ligger udateret og anonym udkast til brev stilet til Danske cancelli. Det må være Professor Kall der fører pennen.

Transskriberingen er som følger:

Koncept af brev til det kongl. Danske Cancellie::

De beskyldninger og Punkter Gravanina, som det kongl danske Cancellie i en Skrivelse dateret den 30te Maj a.c. ud af Dr. Holms Relation her forelagt Consistorio til forsvar og besvarelse, bestaaer i følgende Artikler.

1. Det canzelliet ikke kand biefalde den Omgang ved Frue Kirkes Klokkertieneste Bortgivelse.
2. Og især ikke den Klokkeren til Trinitatis-Kirke paalagte Afgifts Nedsettelse med at eftergive to tredjedele af Afgiften.
3. Allermindst burde nogle faae, som mere samlede i Consistorio have afgjort denne Sag uden de øvriges forevidende og Samtykke.
4. Og da i Grev Holsteins Skrivelse af 25de Maj 1759 udtrykkelig er nævnet 150 Rdl., saa havde det bæret rettest at Consistorium i forvejen havde corresponderet med Cancelliet derom, og ifølge samme Skrivelse indberettet hvortil Afgifterne af begge Klokkere blev destineret.

Angaaende den 1ste artikel, saa kand jeg, som ikke har seet Dr. Holms Relation... ikke tilforladelig viide hvad for en Omgang han derudi har paadigtet Consistorio, men af hans Nota i Circularibus seer jeg han først haver indbildt sig, at nogle faa Professores har givet denne Plads til Pedel Broe i Consistorio den 19. Juni, straks efter at Klokker Glud havde opgivet Aanden. Til denne Indbildning holder hand sig berettiget, fordi et par troeværdige Personer berettede ham, at Broe var bleven Klokker, og fordi Broe allerede samme Dag selv vilde quasi takke ham, for han var bleven det. (Dette er hans egne Ord). Men det vil være mig meget let at legge denne Indbildnings Urigtighed for Dagen.

Routinen i Consistorio er, at aldrig noget bliver der decideret hvorefter end forsamlingen er, uden at Sagen forhen til Deliberation har circuleret hos samtlige Consistoriales, for at enhver kand betenke sig paa og viide, hvad i Consistorio skal afgjøres, og saa ofte der kand haves en tydelig Pluralitet af Circularibus, bliver den fulgt og protocolleret i Consistorio uden forandring, og ingen Aftale kand gælde, uden den er indrykket i Protocollen; Altsaa viiser Protocollen hvad der er besluttet eller ej.

Klokker Gluds død blev den 19de Juni a.p. til det for en Justits-Sags Skyld forsamlede Consistorium af Curatore Templi anmeldt, med Erindring, at det var nødig, at Tienesten sbnart blev besat. Tillige indløb og en Mængde Memorialer om samme Tieneste. De 8 7 nærværende Consistoriales gave da, dog uden at decidere det ringeste til de fraværende Præjudice, eenstemmigen deres Nota til Klokker Høysgaard ved Trinitatis Kirke for at træde i Gluds Sted, og til Broe for at træde i Høysgaards Sted, og Rector blev anmodet, at indhente i et circular de øvrige fraværende

Consistorialium vota, hvilket jeg og Rector strax expederede. At dette forholder sig saaledes ses af Bielaget N1 af Excerpto Protocolli A.

Efter at Protocollen var sluttet, gav Højsgaard tilkiende, at han vilde heller blive ved Trinitatis Kirke og vilde overlade denne Plads ved Frue Kirke til Broe, naar Broe derimod vilde tage en Deel af hans afgift aa sig, hvilket Tilbud Broe imodtog. Alt dette passerede blev med samtlige Memorialer af Rectore mig i adskillige Circularibus daterede den 19de, 21de og 22de Juni, ikke alene til absentes i Consistorio, men til samtlige Consistoriales til videre Deliberation omsendt, og samtlige Consistoriales gave da deres Nota til Broe, at blive Klokke ved frue Kirke, undtagen Holm, som alene skrev, at hand havde tænkt, at votere paa ham under visse Conditioner. Det som ham misfalder, er, at præsentet i Consistorio have noteret førend de havde læst hans formeente vigtige Raisons til at votere som ham, og nu vilde de være for stolte, at forandre deres Nota. Enten vi holde for, at saalænge intet decideres, kand enhver Consistoriales gerne i Consistorio tilkiendegive sit Notum i en Sag, som ikke er Justits Sag, naar der tales om den, uden at en anden har Ret at tage det ilde op, naar der dog siden voteres skriftlig og efter den rette Orden om samme Sag, hvilket i dette Fald virkelig er skeet.. Dr. Holm og Cramer have voteret d. 20. juni, Studsgaard d. 21dr C.R. Stampe E.R. Kofod og J.R. Rotbøll d. 22de ER Kall d. 25de ER Horrebøw d. 26de ER v. Obelitz d. 27de. P.Wadskiær d. 29de, ER Hübner d. 30de Juni og Pr. Hee den 1ste Julii. For Dr. Holms Indbildnings og Protest skyld expederede Rector det andet Circulare til forklaring, hvori og alle Absentes i Consistorio den 19de Juni have tegnet Deres Nota for Broe, undtagen Holm, og siden han derudi haver meldet den skette Grund til hans irrige Indbilsning, og dette Circulare let kand oversees, saa er det hoslagt sub. N. 2. Medde andre vidtløftigere holder jeg for unødigt at bebyrde Cancelliet, dog ligge de efter forlangende til Beviis parat.

Omendskiøndt Consistorium holdt for tienlig at haste med denne Sag, ikke saavel fordi Tienesten udfordrede det, (hvilket Dr. Holm declarerede skriftlig for en stor absurditet; et uskikket Udtryk imellem Consistoriales) som fordi man havde hørt, at Struensee vilde forestille Consistorio et inconvenable Subject til denne Tieneste, saa haver denne hast dog ikke været større, end at det varede hele 14. Dage efter Dødsfaldet, førend Broe blev første Gang udnævnt og protocolleret som Klokke ved frue Kirke i Consistorio den 3die Juli, ifølge de i Circularibus forelagde – ét undtagen – eenstemmige Vota, hvortil og selv Dr. Holm nærværende nu mundtlig og skriftlig consenterede. Dette beviises klarligen af Excerpto Protocolli N.1 litr. B. Jeg troes altsaa ikke at vi efter 14 Dage skriftlig Deliberationer i adskillige Circularibus i ringeste Maade have overiilet os i at vælge Broe til Klokke, eller at noget i Methodo procedendi derved er forseet, da Valget desuden er skeet omnibus conhentientibus. Jeg haabe heller ikke, at Dr. Holms falske Indbildninger herom, eller Broes alt for iilende taksigelse til ham, kand legges Consistorio til Last. Jeg maa og slutte samme Broes Anticipation hos andre, og Dr. Holms Allarm derover, har ligeledes foranlediget at troe, at Consistorium virkelig i Tienestens Bortgivelse havde overiilet sig, om end skiønt, som sagt er, aldeles iingen beslutning derom var tagen.

Naar nu Dr. Holm efter saadanne Chimærer har indsendt Relationer til Cancelliet, saa er det destomeere uforsvarligt, da hand ikke allere har læst, men endog selv i hans Nota anført Relationen Contrarium af Protocolle.

2. Atten Dage for kolokker Gluds Død søgte Klokker Højsgaard ved Trinitatis Kirke at blive aldeles frie for denham for 12 Aar siden paalagde Pension for det store Tabs skyld, som han havde erfaret i hands forrige Indkomster ved Assistance Kirkegaardens Anleggelse og andre forandringer. Memoriales er hoslagd sub N.3. I første Circulari som den 13de Juni blev udstædt derom faldt Nota saaledes ud. Holm, Cramer, Studsgaard negativ ER Kofod Ancher. ER Stampe, ER Hübner, Wadskiær og Hee consenterede til 50 rb Afslag. ER Horrebøw og Kall voterede ikke derom, af Aarsag at Gluud just døde den Tid. Da nu Højsgaard renoncerede paa frue Kirkes Klokkertienesten, overledende den med Consistorii Samtykke til Broe, under Condition, at Broe derimod toeg en deel af hans Byrde paa sig, saa blev Broe foruden de indførte 150 rb med hans godvillige Samtykke endnu paalagt de 100 Rdb, som Højsgaard af sine 150 rdl. Blev eftergiven, saa at summen blev den samme, som om hver af dem gav 150 rdl, og da Højsgaard selv, som dog est kunde skiønne om klokkerens Indkomster, ikke vilde antage Tienesten ved Frue Kirke med 250 rdl. Pension og ER Kall, som Curator Templi, meente at Revenuernne og ved denne Tieneste vare nu saa ringe, at den ikke kunde taale større Pension, saakunde vi med Billighed ikke paalegge Broe mere.

3. At nogle faa, som vare samlede i Consistorio, skulde uden de øvriges forevidende have afgjort denne Nedsettelse af Højsgaards Pension, er ingenlunde skeet. Hvad Samtykket angaar, saa har det aldrig i Consistorio været nødig, at just alle samtykkede til at afgjøre en Sag, (thi da vilde faa Sager blive expederede, men dertil er en tydelig Pluralitet altid været nok. Af Svaret paa forrige Artikel sees, at denne Sag allerede 18 Dage for Gluds Død har været omsendt til Circulationimellem Consistoriales, og at der skriftlig er voteret derom, og Nedsættelsen denne gang per plurima vota accorderet fra 150 Rdl- til 100 rdl. Men da Højsgaard declarerede, at hand ikke, uden at sette sig i Giæld, kunde taale en højere Afift, end 50 Rdl., saaa blev om begge Pensioner igien skriftlig voteret i Circulation Rectoris af 19de Juni efter Gluuds Død. Holm protesterede anden gang imod Nedsættelsen. At Stampe og ER Kofod vilde ingen Deel tage udi, at nedsette den til 50 Rdl. For Højsgaard. Cramer refererede sig til Consistorium, Studsgaard til Pluralitetetn, JR Rotbøll til Pluralitetetn i næste Consistorio, JR Kall holdt det for Synd, at paabyrde Broe mere end 250 Rdl. Og Højsgaards Pension henstillede hand til Consistorii determination. ER Horrebøw som curatos Templi Trinitatis troede at Højsgaard havde nogen Skaaensel nødig, overladende den til Pluralitetetn i næste Consistorio, hvortil hand ikke kunde indfinde sig. ER v. Obelitz vilde ikke paalegge Broe mere end 250 Rdl, men for Højsgaard var 50 rdl. Afslag nok. Wadskiær refererede sig til Pluralitetetn, ER Hübner voterede 250 Rdl for Broe og 50 for Højsgaard. Hee ligesaa. Altsaa findes med Rectoris voto trende Nota til 250 rdl. Og 50 Rdl. 6 Nota refererer sig til Consistorium og Pluralitetetn. 3 ere imod Nedsættelsen under 100 rdl. For Højsgaard, og 1 Notum aldeles imod nedsættelsen. Da nu i næste Consistorio d. 3die Juli præsentere Holmio Pluralitetetn udfaldt for 250 og 50 Rdl Saa seer man, at derudi 9 Nota har decideret imod 4 contraire, for nedsætte Højsgaards Pension til 50 rdl. Naar vi endnu føje hertil, at Broe giver saameget mere over 150 rdl., som Højsgaard er eftergiven, saa tror vi ikke hermed at have tilføjet Universitetet nogen Skade. Tillige sees og klarligen at sagen ingenlunde er afgjort af faae, samlede i Consistorio uden de øvriges forevidende, da samme toe gange tilforn fra 13de Juni til 2de Juli har circuleret imellem alle Consistoriales. Da begge Circularer udgiøre 4½ Ark compress og jeg altsaa ikke mente at de blive læste af Cancelliet, saa have jeg for det første holdt det for nok, at lade

denne Extract verificere af Secretario ved neden af Documentet N.1. Men Originalen ligger til videre Beviis parat, naar den forlanges. Conclusum Consistorii ses af Excerpto Protocolli N.1 Litt. B

4. Med grev Holsteens brev om denne Materia forholder det sig saaledes. Den 29de s April 1759 begjærede HjGr. Excellence at vide, om der ej fandtes nogle Bestillinger ved Universitetet, som kunde afgive en aarlig pension til nogle nye Indretninger. Da nu just samme Tid Trinitatis Klokkertieneste var blevet ledig, forspurgte Consistorium sig hos Græven, om de turde paalegge den nye Klokke en Pension af 150 Rdl. Men bad tillige, at denne Pension, maatte forblive ved Universitetet, for deraf at oprette en Bygnings-Kasse til de højttrængende Reparationer ved Universitetets publice Bygninger, hvilket og af ham, som Patroo, blev bevilget for at undgaae den Vidtløftighed, at opsøge disse gamle Breve, have jeg det, som derom i den Tid er indført i Protocollen, hvilket dog bør have fidem publicam, indført i Bielaget N.1 Litt C.. Vel have Consistorium at vi maatte have høre Samtykke, til at paalegge en Sakt eller Pension paa Tienesten, men at eftergive noget i en ikke anbefalet, men blot af en for lang Tiid død Patrono privatim samtykket Pension, dertil troede vi, at Consistorii billigst Omdømme efter Klokkertienestens unægteligen formindskede Indtægter kunde være nok. Jeg nægte ikke, at Consistorium jo og i dette Fald af Ærbødighed vilde have indhentet vores Patroni Samtykke om vi havde haft én. Men Universitetet var i toe Cabinets Breve, i det første af 4de Jan 1771 hvori Patroni Afgang blev meldt, henviist lige til Kongen, og i det andet af 28de Maj a.P. skrevet ved Lejlighede af Rector Valgets Confirmation, bleve vi i stæden for Patronus express anviiste at adressere os til Cabinettet. Vi haabe altsaa, at Cancelliet heller vil biefalde end fortænke os, at vi ikke have forelagt Cabinettet saadan en Sag. Og da det kongl danske Cancelli aldrig tilforn haver været os anviist at vi skulde adressere os derhen, i steden for Patronus, saa seer jeg intet som kunde have foranlediget Consistorium, at coresspondere med Cancelliet om Pensionens Nedsættelse, da vi havde en ganske anden Anviisning for os. Den Cabinets Ordre hvormed Opsigten over geistlige Sager og Personer blev tildelt Cancelliet, blev først publiceret den 19. August a.p.; da denne Klokke Sag allerede var afgjort.)

Skulde Cancelliet desuagtet holde for, at vi ikke burde eftergivet noget af de 150 rdl. Som grev Holsteen havde samtykket, saa tror vi dog, at det er tilstrækkeligt til vores Forsvar, at vi efter samme Permission ikke havde Ret, at paalegge Broe mere end 150 rdl. Da han nu desuden frivillig har paataget sig de Hejsgaard eftergivne 100 rdl., saa er det jo ingen Skade for Universitetet, og lige meget om Broe eller Højsgaard udbetaler diss 10 rdl., da Summen er bleven den samme. Det denne summa med Patroni Samtykke indgager i Bygnings Cassen, er forhen allerede meldt.

Med denne Forklaring tror jeg at have tilstrækkelig beviist, at de 3de første Gravamiine ere ellene grundede paa Dr. Holms aldeles urigtige Relationer, (overladende til den kongelige Cancellies gotbefindende omd....., hvad for en Correction saadan en Mand fortjener, hvilken, blot for at hævne sig paa 9 Consistoriales fordi de ikke har vildet accomodere sig efter hands Votum, har søgt at smærte samme os for et højt Collegio med slige falske beskyldninger Bebrejdelser, og det imod bedre Vidende, da hand mere end eengang har faaet Forklaring derom. Jeg maa slutte deraf, at hands Mexime er: Tinge audacter, dummodo fictis sit mobabilis, semperaliquid de illa hærebit: Men jeg tror og tillige, at saadan en skadelig Maxime maa udryddes

Uden underskrift (*sandsynligvis af professor Kall*)

Skrevet engang i Juli-august 1771